

Препоруке родитељима деце од **13.** до **18.** месеца

ПРВИ КОРАК И ПРВА РЕЧ

ПРВИХ
1000
ДАНА

ЗА ЦЕО ЖИВОТ

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ, НАУКЕ
И ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ЗА РАД, ЗАПОШЉАВАЊЕ,
БОРАЧКА И СОЦИЈАЛНА ПИТАЊА

unicef

Драги родитељи,

Дозволите да вам понудимо одабране најважније савете за развој детета, као и информације о основним способностима и вештинама за које се очекује да их дете стекне у овом узрасту.

Ваша запажања:

ЗДРАВЉЕ

Не пропустите превентивне прегледе код педијатра и вакцинацију у узрасту 12–15 месеци (вакцина ММР – за заштиту од малих богиња, рубеоле и заушки). Искористите прилику да са педијатром поразговарате о развоју детета, као и о свему што вас можда брине.

ИСХРАНА

Дете поставите да једе за столом, са одраслима. Оно треба да има три главна оброка: доручак, ручак и вечеру, као и две ужине између оброка. Поштујте темпо којим дете једе и немојте га пожуривати нити силити да поједе све што сте му припремили. Потрудите се да у исхрани детета буду заступљене све потребне врсте намирница: житарице, поврће, воће, месо, млеко и млечни производи, риба, јаја и махунарке.

Не дозволите да се детету нуде ситни чврсти комади хране, нпр. кикирики, лешници, ораси, семенке, комадићи тврдог сира и сувог меса, јер постоји могућност да му они западну у дисајне путеве.

НЕГА И ПОДРШКА РАЗВОЈУ И УЧЕЊУ

Сваког дана одвојте време за заједничку игру са дететом, и у кући и на свежем ваздуху. Мобилни телефони, компјутери и видео игре нису играчке за дете.

Омогућите детету безбедну средину са предвидивим дневним распоредом како би наставило слободно истраживање.

КАКО РОДИТЕЉИ ПОДРЖАВАЈУ РАЗВОЈ ДЕТЕТА

Именујте и описујте осећања код детета, нпр. „Срећна си када видиш тату да долази“.

Охрабрујте саосећање код детета, нпр. када је неко друго дете тужно, кажите му: „Дете је тужно, загрли га“.

Читајте нешто детету сваког дана и разговарајте о сликама.

Када говорите, користите једноставне и кратке реченице.

Постављајте једноставна питања.

Охрабрујте дете да се игра игара претварања и потрудите се да има играчке за то (лутка, телефон).

Играјте се коцкама, лоптом, слагалицама, књигама и играчкама које ће га учити о узроку и последицама (како би развило способности за решавање проблема).

Именујте детету делове тела и слике фигура у књигама, као и оно што заједно радите.

Покажите детету како да прави мехуриће од сапунице, како да их хвата и како да их распрсне кажипрстом.

Играјте се заједно лоптом. У почетку је наизменично котрљајте, а касније тражите од детета да је шутне или баци.

Направите или набавите играчке које дете може безбедно да гура или вуче (интерактивне играчке).

СПОСОБНОСТИ И ВЕШТИНЕ КОЈЕ ДЕТЕ СТИЧЕ

Може и даље да показује страх од непознатих људи и ситуација.

Прати једноставно изречено упутство без показивања.

Изговара речи са значењем. Говори неколико појединачних речи.

Покушава да имитира гестове које одрасли праве и речи које изговарају. Користи гест са значењем као одговор на захтев („не“, „па-па“).

Зна како се користе предмети за свакодневну употребу: четкица, кашика, телефон.

Показује кажипрстом оно што га занима. Нуди другима ствари које га интересују да би их укључило у игру.

Зна да покаже бар 3 дела тела.

Игра се игара претварања (нпр. храни лутку).

Жврља самостално оловком или бојама по папиру, поду или песку.

Отвара сликовнице тврдих корица.

Ставља ствари у посуду и вади их ње

Стоји, креће се уз намештај, хода самостално.

Може да вуче играчке док хода.

ПОДСТИЧИТЕ РАЗВОЈ САМОСТАЛНОСТИ КОД ДЕТЕТА

Дете треба да пије из чаше, да једе прстићима, али да користи и кашику, да помаже при свлачењу и облачењу.

БЕЗБЕДНОСТ

Покријте све електричне утичнице и проверите да ли су сви каблови прописно изоловани.

Све лекове, козметику и средства за чишћење и прање држите ван домашаја детета.

Одмакните велике комаде намештаја од прозора како дете не би могло да му приђе.

Алкохолна пића држите ван домашаја детета и не заборавите да испразните чаше у којима је остало пића.

Никад не остављајте дете само поред напуњене каде, односно базена, језера или друге воде на отвореном.

ЗНАЦИ УПОЗОРЕЊА

Обавестите педијатра ако приметите да дете:

- не показује другима предмете,
- не може да хода,
- не зна чему служе свакодневне ствари,
- не имитира одрасле,
- не изговара најмање 6 речи,
- не мари да ли родитељ одлази или се враћа,
- губи вештине које је већ стекло.

сваки
пиренцијал
је важан!